

Miljøministeriet
Departementet

Den 21. marts 2023
MIM

RAMMENOTAT TIL EU MILJØSPECIALUDVALGET

om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om naturgenopretning

KOM (2022) 304

Revideret udgave af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 1. december 2022.

Resumé

Kommissionen har den 22. juni 2022 fremsat et forslag til forordning om naturgenopretning. Forslaget vedrører bl.a. genopretning af natur, sikring af biodiversitet i visse sektorer og ensartet dataindsamling og rapportering om natur i EU. Det overordnede formål er at sætte en ramme for, at medlemsstaterne skal træffe genopretningsforanstaltninger, som tilsammen skal dække 20 % af EU's land- og havareal i 2030, og alle økosystemer, som har behov for genopretning senest i 2050. Dette skal opnås gennem en række genopretningsmål for medlemsstaterne. Der er desuden krav om, at medlemsstaterne udarbejder nationale naturgenopretningsplaner samt gennemfører forskning, kortlægning og overvågning.

Forslaget vil have betydelige statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser. Der er iværksat et arbejde med henblik på at kortlægge konsekvenserne nærmere. Forslaget vil få betydning for en lang række sektorer og aktiviteter, herunder bl.a. energisektoren, fødevarer- og landbrugsproduktion, fiskeriet, infrastruktur, klimatilpasningsindsatser og råstofudvinding. Forslaget kan endvidere have konsekvenser for mulighed for gennemførelse af forsvarsaktiviteter og dermed for national sikkerhed. Konsekvenserne forventes i et vist omfang at afhænge af de rammer der gives for den nationale tilrettelæggelse af genopretningsindsatserne samt for anvendelsen og omfang af undtagelsesbestemmelser. Forslaget forventes at have en positiv påvirkning på beskyttelsesniveauet for natur i Danmark og EU.

Regeringen hilser forslagens fremsættelse velkommen og bakker op om formålet om forbedring af natur og biodiversitet. Regeringen støtter overordnet målsætningen om at styrke naturgenopretningen i EU, jf. rådskonklusioner af 16. oktober 2020 om EU's biodiversitetsstrategi 2030. Regeringen finder det centralt, at forslagens negative statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser nedbringes væsentligt, og at Danmark fortsat kan prioritere væsentlige hensyn såsom energi-, fødevarerproduktion og forsvarsaktiviteter. Regeringen finder det endvidere centralt, at områder med væsentlig samfundsmæssig interesse, herunder udbygning af VE og forsvarsaktiviteter, nationalt kan undtages for yderligere forpligtelser, hvormed undtagelser medfører tilsvarende reduktion af samlet målsætning for naturgenopretning.

Baggrund

Kommissionen har den 22. juni 2022 fremlagt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om naturgenopretning. Forslaget er oversendt til Rådet den 27. juni 2022 i en dansk sprogudgave.

Forslaget er fremsat med hjemmel i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) artikel 192, stk. 1 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Formål og indhold

Forslaget har baggrund i Den Europæiske Grønne Pagt (dec. 2019) og EU's Biodiversitetsstrategi 2030 (maj 2020). Formålet med forslaget er at sikre, at EU-landene bidrager til at løse biodiversitetskrisen i videst muligt samklang med håndtering af klimakrisen.

Med forslaget sættes der en ramme for, at medlemsstaterne skal træffe effektive og områdebaserede genopretningsforanstaltninger, som tilsammen skal dække mindst 20% af EU's land- og havområder senest i 2030, og alle økosystemer, som har behov for at blive genoprettet, senest i 2050. Med genopretningsforanstaltninger menes der en aktiv eller passiv indsats for at bringe et økosystem i god tilstand for at sikre en naturtype, et levested eller artsbestande med henblik på at bevare eller øge biodiversiteten. Det omfatter for eksempel omlægning af landbrugsjord til vådområder og fjerne hindringer for vandløbs naturlige forløb.

Forslagets hovedelementer er:

- 1) Genopretningsmål og -forpligtelser for medlemsstaterne
- 2) Udarbejdelse af nationale naturgenopretningsplaner
- 3) Overvågning og rapportering

1) Genopretningsmål og -forpligtelser for medlemsstaterne

Der indføres en række genopretningsmål og forpligtelser for medlemsstaterne, som omfatter land-, kyst- og ferskvands- samt marine økosystemer, naturen i byer, bestøverbestande, vandløb og flodsletter samt land- og skovbrugsøkosystemer.

Genopretning af land-, kyst- og ferskvandsøkosystemer samt marine økosystemer

Med forslaget skal medlemsstaterne hver især:

- Træffe de nødvendige genopretningsforanstaltninger for at opnå en god tilstand i terrestriske-, kystnære- og ferskvandsøkosystemer samt marine økosystemer med en række naturtyper, som ikke er i en god tilstand, med delmål for grupper af naturtyper på 30 pct. i 2030, 60 pct. i 2040 og 90 pct. i 2050. Med Kommissionens forslag betragtes områder, hvor tilstanden ikke er kendt, for at være i dårlig tilstand.
- Træffe de nødvendige genopretningsforanstaltninger for at genetablere naturtyper i områder, der ikke er dækket af disse naturtyper. Disse foranstaltninger skal være indført for grupper af naturtyper i det omfang, det er nødvendigt for at sikre naturtypens og dens arters levedygtighed på længere sigt, samt alle betydelige økologiske varianter heraf i dets naturlige udbredelsesområde (det såkaldte samlede gunstige referenceområde) med delmål på 30 pct. i 2030, 60 pct. i 2040 og 100 pct. i 2050.
- Træffe genopretningsforanstaltninger med henblik på at opnå en tilstrækkelig kvalitet og kvantitet af levesteder for en række beskyttede arter og for vilde fugle.

I de områder, der er genstand for genopretningsforanstaltninger, skal medlemsstaterne sikre en løbende forbedring, indtil der er opnået god tilstand af de omfattede naturtyper og en tilstrækkelig kvalitet i de omfattede levesteder for beskyttede arter og vilde fugle. Medlemsstaterne skal sikre, at der

ikke sker en forringelse af områder, hvor der er opnået en god tilstand og tilstrækkelig kvalitet af levesteder. Medlemsstaterne skal også sikre, at der ikke sker en forringelse af områder med de omfattede naturtyper.

Manglende opfyldelse af forpligtelserne til at sikre god tilstand af naturtyper og tilstrækkelig kvalitet i levesteder for arter samt undgå forringelse er berettiget, hvis det skyldes:

- force majeure,
- uundgåelige ændringer af levesteder som direkte skyldes klimaforandringer eller
- projekter eller planer, der er omfattet af fravigelsesmuligheden i naturdirektiverne (inden for Natura 2000-områder), eller projekter af væsentlig samfundsmæssig interesse, hvor der ikke findes en mindre skadelig alternativ løsning (uden for Natura 2000-områder).

De omfattede naturtyper er for land-, kyst- og ferskvandsøkosystemer de samme naturtyper, som er omfattet af habitatdirektivet. For marine økosystemer omfatter forslaget de samme naturtyper som habitatdirektivet og havstrategidirektivet, hvilket dækker hele det danske havareal. Kravene til land- og havnatur overlapper i et vist omfang eksisterende direktiver som habitatdirektivet, fuglebeskyttelsesdirektivet og havstrategirammedirektivet, men udvider forpligtelser og sætter – i forhold til habitatdirektivet – tidsfrist for, hvornår naturgenopretning i de pågældende områder skal være påbegyndt.

Genopretning af byøkosystemer

Med forslaget indføres krav om, at medlemsstaterne sikrer, at der i 2030 ikke sker nettotab af grønne byområder og trædækningen i byområder, og at der sker en stigning i grønne byområder på mindst 3 pct. i 2040 og 5 pct. i 2050. Derudover skal medlemsstaterne sikre en trædækning i byområder på mindst 10 pct. i 2050.

Genopretning af vandløbs naturlige forløb og de tilhørende flodsletters naturlige funktion

Medlemsstaterne skal kortlægge og fjerne hindringer for vandløbs naturlige forløb med henblik på at nå målet i EU's Biodiversitetsstrategi om genopretning af mindst 25.000 km. vandløb i EU i 2030, samt i det omfang det er nødvendigt for at realisere nationale indsatser for genopretning i medfør af forordningen. Medlemsstaterne skal primært fokusere på at fjerne hindringer, som ikke er nødvendige for sejlads, vandforsyning, produktion af vedvarende energi eller andre anvendelser.

Genopretning af bestøverbestande

Medlemsstaterne skal vende nedgangen i bestøverbestande senest i 2030 og herefter opnå en stigende tendens hvert tredje år, indtil der er opnået tilfredsstillende niveauer. Kommissionen fastlægger i gennemførelsesretsakter en metode, der skal sikre en ensartet tilgang til at vurdere tendensen i bestøverbestande.

Genopretning af landbrugsøkosystemer

Med forslaget forpligtes medlemsstaterne også til at øge biodiversiteten i landbrugsøkosystemer, ud over de landbrug, som er omfattet af kravene til genopretning af landarealer. Medlemsstaterne skal herudover opnå en stigende tendens hvert tredje år, indtil der er opnået et tilfredsstillende niveau, for a) indeks for sommerfugle på græsningsarealer, b) organisk kulstof i dyrket mineraljord og c) landbrugsareal med landskabstræk med stor biodiversitet.

Desuden skal medlemsstaterne øge omfanget af almindelige agerlandsfugle. For medlemsstater med mere reducerede bestande, skal bestandene øges i forhold til datoen for forordningens ikrafttræden med et indeks på 105 eller 110 i 2030, 110 eller 120 i 2040 og 115 eller 130 i 2050, afhængigt af om

bestandene historisk set er mere eller mindre reducerede. Danmark er i gruppen af medlemsstater med historisk mere reducerede bestande.

Endelig foreslås der bestemmelser i forhold til genopretning af kulstofrige lavbundsjord, der anvendes til landbrugsformål, og som er drænedede tørveområder. Det kan for eksempel være omlægning af dyrkede arealer til permanente græsarealer eller vådområder. Foranstaltningerne skal være indført for mindst 30 pct. af sådanne områder i 2030, 50 pct. i 2040 og 70 pct. i 2050. Heraf skal mindst en fjerdedel genoprettes til vådområder i 2030 og mindst halvdelen i 2040 og 2050. For at give medlemsstaterne en vis fleksibilitet kan drænedede områder med tørveudvinding, samt i et vist omfang områder med anden arealanvendelse (f.eks. skove), indgå i målopfyldelsen.

Genopretning af skovøkosystemer

Medlemsstaterne skal træffe genopretningsforanstaltninger for at øge biodiversiteten i skove, ud over de skove, som er omfattet af kravene til genopretning af landarealer. Med forslaget skal der herudover opnås en stigende tendens hvert tredje år, indtil der er opnået tilfredsstillende niveauer, for a) stående dødt ved, b) liggende dødt ved, c) skove med en uens alderssammensætning, d) sammenhæng af skove, e) almindelige skovfugle og f) lager af organisk kulstof.

2) Nationale naturgenopretningsplaner

Medlemsstaterne skal udarbejde naturgenopretningsplaner inden for to år efter forordningens ikrafttrædelse, og Kommissionen skal vurdere naturgenopretningsplanerne. Planerne skal omfatte perioden frem til 2050.

Der fremgår en række indholdsmæssige krav til planerne, som bl.a. skal indeholde:

- Kvantificeringen af de områder, der skal genoprettes for at opnå genopretningsmål, og angivelse af tiltag, der sikrer, at områderne ikke forringes.
- Beskrivelse af tiltag, der er planlagt for at opnå mål og forpligtelser i henhold til forordningen samt frister herfor.
- Overvågningstiltag.
- Beskrivelse af hvordan der er taget hensyn til klimaforandringer og -tilpasning og forebyggelse af naturkatastrofer.
- Finansieringsbehov frem mod 2050.

Områder, der skal genoprettes, kvantificeres, herunder skal landbrugs- og skovområder, der har behov for genopretning, udpeges og kortlægges. Kvantificeringen af naturtyper, der skal genoprettes, baseres bl.a. på oplysninger om:

- det samlede levestedsareal
- den del af levestedsarealet, som ikke er i en god tilstand,
- hvilket areal der som minimum er nødvendigt for at sikre naturtypens og dens arters levedygtighed, idet der tages hensyn til tab inden for mindst de seneste 70 år og forventede ændringer som følge af klimaforandringer samt
- hvilke områder, der er bedst egnede til en genetablering.

Kvantificeringen af levesteder, der skal genoprettes, baseres bl.a. på oplysninger om, hvilke levesteder der er nødvendige for at sikre arternes gunstige bevaringsstatus. Det tages hensyn til, hvilke områder, der er bedst egnede til at genetablere levesteder, sammenhængen mellem levestederne samt klimaforandringerne.

Herudover skal medlemsstaterne senest i 2030 fastsætte, hvad der udgør tilfredsstillende niveauer for genopretning af bestøverbestande samt landbrugs- og skovøkosystemer på baggrund af en ramme, som Kommissionen fastlægger i gennemførelsesretsakter.

Medlemsstaterne skal ved udarbejdelse af planerne tage andre mål og planer i betragtning, herunder mål og planer efter vandramme-, natur-, havstrategi-, luftforureningsdirektiver, Biodiversitetskonventionen og den fælles fiskeripolitik. Planerne skal herudover koordineres med udpegelsen af særligt egnede områder for vedvarende energi, og samspillet mellem den nationale naturgenopretningsplan og den nationale energi- og klimaplan. Særligt for økosystemer, der går på tværs af grænser, fremmer medlemsstaterne om muligt synergi med andre medlemsstaters nationale genopretningsplaner.

De nationale genopretningsplaner skal udarbejdes i en inklusiv og effektiv proces. Kommissionen vurderer de nationale genopretningsplaner senest seks måneder efter modtagelsen. Medlemsstaterne tager behørigt hensyn til Kommissionens eventuelle bemærkninger og offentliggør den endelige genopretningsplan senest seks måneder herefter. Medlemsstaterne tager deres planer op til revision mindst hvert 10. år.

Medlemsstaterne sikrer, at der er adgang til at prøve lovligheden af de nationale genopretningsplaner ved en domstol eller et uafhængigt organ.

3) Overvågning og rapportering m.v.

Der skal gennemføres kortlægning, overvågning og nødvendig forskning samt fastsættes en række indikatorer for genopretningsmålene og -foranstaltningerne. Der skal rapporteres om genoprettede arealer hvert år, og der skal leveres visse data og gøres status over gennemførelsen af den nationale genopretningsplan hvert tredje år. Der stilles desuden nye og forøgede krav til datakvalitet og form. De seksårige forpligtelser til rapportering efter eksisterende direktiver fastholdes.

Kommissionen kan ved delegerede retsakter udvide omfattede naturtyper og arter og beskrivelse af indikatorer samt overvågningsmetoder.

Forordningen træder i kraft tyve dage efter offentliggørelsen i EU-tidende. Kommissionen vurderer anvendelsen af forordningen inden udgangen af 2035.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. I forbindelse med en præsentation af forslaget i Europa-Parlamentets Miljøudvalg den 30. juni 2022 udtrykte udvalget overordnet opbakning til forordningens overordnede formål, genopretning af naturen. Europa-Parlamentets ordfører César Luena (S&D, Spanien) fremlagde udkast til Europa-Parlamentets betænkning om forslaget den 6. december 2022. Det fremgår heraf, at ordføreren støtter forslaget fuldt ud, men mener, at tabet af biodiversitet har så katastrofale samfunds-, økonomiske- og sundhedsmæssige konsekvenser, at forslaget bør styrkes, samtidig med at der opretholdes en realistisk tilgang.

Nærhedsprincippet

Regeringen er enig i Kommissionens betragtninger om, at lovgivning på EU-plan er berettiget på grund af omfanget og den grænseoverskridende karakter af tab af biodiversitet og forringelse af økosystemer. Det fremgår af forslaget, at ved at fastsætte retligt bindende mål og forpligtelser for genopretning af økosystemer på EU-plan skabes sammenhæng i den indsats, der er brug for i EU for at nå det overordnede mål om genopretning af biodiversiteten i EU, og at Kommissionens overvågning af

og rapportering om fremskridt vil medføre yderligere fordele og en mere effektiv indsats fra EU's og medlemsstaternes side.

Det vurderes på det foreliggende grundlag, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Forslaget vil supplere eksisterende EU-forpligtelser, der bl.a. følger af fuglebeskyttelsesdirektivet, habitatdirektivet, vandrammedirektivet, havstrategidirektivet og forordningen om invasive ikke-hjemmehørende arter, der på forskellig vis er implementeret i dansk ret. Dansk natur- og miljølovgivning følger primært af forskellige love, herunder miljømålsloven, naturbeskyttelsesloven, lov om vandløb, lov om vandplanlægning, lov om skove, lov om jagt- og natur forvaltning, lov om havstrategi, havmiljøloven, planloven m.fl. Derudover er miljølovgivningen integreret i en række sektorlove, f.eks. fiskerireguleringen, regulering af vedvarende energi og anden sektorregulering.

Konsekvenser

Nedenstående er udtryk for overordnede, foreløbige vurderinger. Der er iværksat et arbejde med henblik på at kortlægge forslagets konsekvenser. Der er derfor endnu ikke et dækkende overblik over forventede konsekvenser. Folketinget vil blive orienteret, når der foreligger nærmere analyser af forslagets konsekvenser.

Forslagets betydning for en lang række sektorer og aktiviteter vil afhænge af de rammer som gives medlemsstaterne for at tilrettelægge genopretningsindsatserne og gøre brug af undtagelsesbestemmelser, herunder bl.a. ift. energisektoren, fødevare- og landbrugsproduktion, fiskeriet, infrastruktur, klimatilpasningsindsatser råstofindvinding samt forsvarsaktiviteter.

Anvendelse af undtagelsesbestemmelser for projekter af samfundsmæssig interesse forventes at være relevant i forhold til konkrete projekter relateret til bl.a. klimatilpasning, udbygningen af vedvarende energi, olie- og gasproduktion offshore, lagring af CO₂, eldistribution- og transmissionsnettet og udrulningen af Power-to-X (PtX), infrastrukturprojekter, råstofindvinding og forsvarsaktiviteter. Nationale beslutninger om anvendelse af undtagelsesbestemmelser tilsidesætter dog ikke forpligtelsen til at gennemføre forordningens bestemmelser om opnåelse af målsætninger og krav om tiltag. Undtagelser kan derfor blive særligt byrdefuldt for sektorer, som anvender arealer, hvor yderligere genopretning i så fald skal finde sted. Målet på 90 pct. god tilstand forventes at være meget vanskeligt at nå i betragtning af de store arealmæssige udfordringer for planlagte og fremtidige klima- og energiaktiviteter, råstofindvinding og bundsløbende fiskeri.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget kan potentielt have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vil have betydelige statsfinansielle konsekvenser. Forslaget skønnes bl.a. at indebære statsfinansielle konsekvenser ved:

- Indsatser til forbedring af ca. 175.000 hektar eksisterende naturarealer (der kan være indenfor eller udenfor udpegede Natura 2000-områder) og genetablering af ca. 20.000 hektar nye naturarealer (der i væsentligt omfang forventes at være landbrugsarealer).
- Indsatser til forbedring og genetablering af havnatur, hvor indsatsbehov ikke er muligt at kvantificere på nuværende tidspunkt, men forventes at være af betydeligt omfang.
- Tilvækst af op mod 70.000 hektar bynatur.
- Merudtag af ca. 33.000 hektar lavbundsjord efter 2030 ud over indsatser i *Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug* af 2021, som løber frem til 2030.

- Driftsudgifter til planlægning, kortlægning, overvågning og forskningsbaseret rådgivning.

Kommissionen har vurderet, at omkostninger for Danmark anslås at udgøre ca. 1,3 mia. kr. årligt. Dette gælder for indsatser i forhold til økosystemer på landområdet (så som kystvådområder, landbrugsområder, vandløb, skove, heder m.fl.) og omfatter bl.a. ikke genopretningstiltag på havet, hvor der også forventes betydelige omkostninger. Dette er således alene en delmængde af de samlede udgifter.

Herudover kan der med forslaget være statsfinansielle konsekvenser ved øvrige krav, herunder bl.a. relateret til vandløbsnære arealer, bestøverbestande, landbrugs- og skovbrugsøkosystemer, klimatilpasning og råstofforsyning.

Det bemærkes, at afledte nationale merudgifter som følge af EU-retsakter som udgangspunkt holdes inden for eksisterende bevillinger, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslagets væsentligste erhvervsøkonomiske konsekvenser skønnes at vedrøre:

- Fiskeriet, idet forslagets mål for havnaturen, sammen med havstrategidirektivet, med stor sandsynlighed vil indskrænke fiskeri med bundsløbende redskaber væsentligt. Den samlede omsætning for det danske bundsløbende fiskeri i EU-farvande udgjorde ca. 1,12 mia. kr. årligt (2017-21). Heri indgår ikke forventet afledt nedgang i omsætning for følgeerhverv. Omvendt må der forventes et øget potentiale for garnfiskeri mv., idet Kommissionen vurderer, at øgede fiskebestande kan være en af de positive eksternaliteter af forslaget.
- Landbruget, hvor krav til landbrugsarealer, herunder stigende tendenser af landskabstræk med høj biodiversitet og øget kulstoflager i mineraljord, vil medføre omkostninger. For så vidt angår kravet til øget kulstoflager i mineraljord vil omkostningerne forbundet hermed afhænge af dels indsatsbehovet og dels de anvendte virkemidler, herunder øget brug af efterafgrøder og nedpløjning af halm. Omkostninger vil afhænge af den nationale tilrettelæggelse af indsatser til opnåelse af genopretningsmål.
- Energisektoren, hvor forslagets mål om at igangsætte genopretning af 90 pct. af arealet af omfattede naturtyper, som ikke er i god tilstand, samt kravet om at undgå forringelse af de omfattede naturtyper, kan have stor betydning for udbygning af VE på havet, men også CCS, el-infrastruktur, gas- og olieproduktion, hvis ikke der tages hensyn hertil i den nationale planlægning og anvendes undtagelser. Målet på 90 pct. god tilstand forventes at være meget vanskeligt at nå i betragtning af de store arealmæssige udfordringer for planlagte og fremtidige klima- og energiaktiviteter.
- Råstofindvinding, hvor forslagets mål for havnaturen – sammen med havstrategidirektivet -, samt kravet om at undgå forringelse af de omfattede naturtyper, kan have betydning for råstofforsyningen i Danmark.

Forslaget kan også have erhvervsøkonomiske konsekvenser for andre sektorer, bl.a. hav- og dambrugerhvervet og klimatilpasning.

Værdien af de samfundsøkonomiske gevinster

Kommissionen estimerer, at værdien af de samfundsøkonomiske gevinster af forslaget udgør ca. 23,6 mia. kr. årligt i Danmark (heri er ikke modregnet Kommissionens vurdering af statsfinansielle omkostningerne ved forslaget på ca. 1,3 mia. kr. årligt). Vurderingen er ikke efterprøvet i en dansk kontekst.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Gennemførelse af forslaget vil have en positiv påvirkning af beskyttelsesniveauet for natur i Danmark og EU, herunder bl.a. gennem bevarelse af biodiversitet, forbedring af jord- og vandkvalitet samt forbedring af fiskebestande. Det fremhæves endvidere i Kommissionens forslag, at genopretning af natur kan have en positiv betydning for bekæmpelsen af klimaforandringer.

Forslaget kan begrænse Forsvarets evne til at varetage national sikkerhed og hævde dansk suverænitet. Dette beror på, om der, på baggrund af de rammer som forslaget stiller, i den nationale genopretningsplan planlægges indsatser hvor de danske og allierede styrker øver, træner og uddanner.

Høring

Forslaget har været i skriftlig høring i EU Miljøspecialudvalget (med frist 8. august 2022).

Danmarks Naturfredningsforening (DN) bakker op om forslaget. DN finder, at forslaget er i overensstemmelse med de mest nødvendige skridt på vej mod en omfattende, forstærket og tiltrængt naturgenopretning i en europæisk og dansk kontekst. DN opfatter forslaget om et vigtigt konkret skridt i forhold til at indfri målsætningerne i EU's Biodiversitetsstrategi og EU's Grønne Pagt. Derfor finder DN det altafgørende, at ambitionerne i forslaget sikres, opretholdes og tidsfastsættes. DN bemærker i forlængelse heraf, at man finder, at Kommissionens økonomiske estimater for det økonomiske overskud ved naturgenopretning i Danmark er særdeles konservativt sat, og at Danmark således også har god økonomisk grund til at fortsætte arbejdet med at levere på EU's Biodiversitetsstrategi.

DN fremhæver elementer, som man mener, at Danmark skal arbejde for at sikre eller styrke for at hæve ambitionerne: Ift. det overordnede EU-mål for naturgenopretning på 20% af arealet inden 2030 fremhæver DN, at medlemsstaterne skal kunne holdes til ansvar for indfrielse af målet på EU-niveau, samt at det bør tydeliggøres at 20%-målet gælder ligeligt på land og hav. Endvidere understreger DN, at medlemsstaterne bør forpligtes til ambitioner, der rækker ud over målsætningerne i habitatdirektivet, samt at genopretningsaktiviteter bør være additionelle eller bygge oven på indsatser, der i forvejen foreligger i planer om eller krav til igennem habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet samt anden EU-lovgivning med naturbeskyttelsesformål; ift. økosystemspecifikke mål finder DN, at ambitionsniveauet skal op, og at Danmark bør arbejde for delmål på 50% og 70% i hhv. 2030 og 2040 samt særligt vigtigt, et endemål på 100% i 2050. DN finder endvidere, at genoprettede områder skal sikres beskyttelse gennem EU eller national lovgivning, samt at Danmark skal arbejde for, at genopretning af marine naturtyper ikke bremses af den fælles fiskeripolitik. Ift. floder og vandløb bør ambitionsniveauet hæves for at sikre, at det ikke konflikter med vandrammedirektivet og nitratdirektivet. DN finder, at der skal tilføjes mål for fjernelse af barrierer for 2040 og 2050 samt, at Danmark bør arbejde for, at minimum 15 % af EU's floder og vandløb og de vandløbsnære arealer bliver genoprettet snarest muligt, og senest med planer efter vandrammedirektivet. Ift. genopretning af naturen i landbrugslandet bør ambitionerne præciseres, og Danmark bør arbejde for, at det sikres, at objektive forskningsbaserede mål er grundlaget for medlemsstaternes indsats. Endvidere mener DN, at ambitionsniveauet for genopretning af lavbundsområder/drænede tørvemoser/vådområder skal op, da man finder, at der her vil være en stor mulighed for positivt samspil mellem biodiversitet og klima. Ift. skovøkosystemer bør Danmark stå stejlt på, at ambitionsniveauet ikke udvandes, og det bør sikres, at det er objektive forskningsbaserede mål, der danner rammen om medlemsstaternes indsats og opnåelse af de enkelte indikatorer. Ift. forslagets synergier til klimaudfordringer bør disse have et skærpet fokus, og det bør præciseres nærmere, hvordan klimaeffekter, både afbødning og tilpasning, estimeres og monitoreres og sikres sammenlignelige på tværs af medlemsstaterne. DN fremhæver endvidere, at de såkaldte 'go-to areas' fra REPowerEU bør laves i koordination med de nationale genopretningsplaner. Ift. genopretning af naturen i byer bør Danmark støtte forslagets målsætninger. Ift. de nationale genopretningsplaner, bør

det sikres, at disse udarbejdes på et vidensbaseret grundlag med passende deltagelse af interessenter. For at sikre momentum og indarbejdelse af opdateret viden bør planerne opdateres hvert 5. år. Danmark bør arbejde for en hurtig vedtagelse af planerne, samt at der stilles krav til rettidig inddragelse af civilsamfundet, herunder at reference til Århuskonventionen skrives ind. DN fremhæver vigtigheden af at fastholde, at skadelige subsidier, der negativt kan påvirke forslagets målsætninger, skal beskrives i de nationale genopretningsplaner.

Danske Regioner bemærker, at klimaforandringerne gør, at mange naturområder vil ændre karakter, og der er bred enighed om, at man skal udnytte synergieffekter mellem biodiversitet og klimatilpasning, men at et statisk natursyn i særligt EU-reguleringen vanskeliggør dette. Danske Regioner bemærker, at Natura 2000-områder i praksis anses som en væsentlig hindring for at gennemføre klimatilpasning, og at EU's naturbeskyttelsesinitiativer i større grad bør tage klimaforandringer i betragtning.

Dansk Skovforening finder ikke, at forslaget i tilstrækkelig grad anerkender, at meget af EU's skovareal også er produktionsareal. Derudover finder Dansk Skovforening, at omfanget af forslagets restaureringskrav og fastsættelsen af nationale forpligtelser er uklare. Dansk Skovforening savner derfor: En analyse af betydningen af udkastet til forordningen for træproduktionen i Europa og deraf afledte konsekvenser uden for Europa, en beskrivelse af betydningen af forordningen for jordejerne, og hvordan de inddrages som de primære interessenter i forordningen, en beskrivelse i forordningen af de administrative implikationer af at skulle igangsætte genopretningsforanstaltninger (finansieret gennem EU-midler), overvågning og årlig rapportering, samt en analyse af omkostningerne til gennemførelse af forordningen – på samfundsplan og for jordbrugserhvervene.

Dansk Skovforening finder generelt ikke, at rapporteringsforpligtelserne i forslaget i forhold til at følge udviklingen af naturens tilstand og fremvise kontinuerlig fremgang giver mening i forhold til skovene / skovøkosystemer, grundet den naturlige langstrakte udviklingshorisont for disse. Endelig finder Dansk Skovforening, at forslagets oplæg til delegerede beføjelser til Kommissionen i forhold til fastsættelse af genopretningsniveauer og indikatorer er bekymrende.

Dansk Vand- og Spildevandsforening (DANVA) er overordnet meget positive, da man finder, at forslaget kan bidrage til at løse nogle af de store og omkostningstunge udfordringer, som forsyningerne har i disse år. Det fremhæves, at naturgenopretning vil kunne medvirke til at afhjælpe konsekvenserne af ekstremt regn, hvis indsatsen omfatter genskabelse af naturlige hydrologiske forhold i ådale med genslyngning og mulighed for oversvømmelse af nærtliggende arealer. Tilsvarende vil omlægning til mere naturskov uden dræning føre til mere naturlige hydrologiske tilstande, der også vil reducere behovet for store infrastrukturinvesteringer i byer. Endelig finder DANVA, at samtænkning mellem naturgenopretning og vandforsyning kan øge beskyttelsen af vigtige indvindingsområder til drikkevand. Konkret foreslår DANVA derfor, at hensyn til klimatilpasning og drikkevandsbeskyttelse kommer til at fremgå mere klart i forordningen.

Landbrug og Fødevarer (L&F) bakker op om, at der skal ske en indsats for natur og biodiversitet – også på europæisk plan – og ser landbruget som en helt central medspiller i denne indsats. Ikke desto mindre ser L&F med stor bekymring på forordningsforslaget, da man finder, at der er tale om en række ekstremt vidtgående mål, som det kan være vanskeligt på nuværende tidspunkt at forudsætte konsekvenserne af. L&F finder således, at det bør være en klar forudsætning, at der ikke sker en vedtagelse af en ny forordning, før der er helt klarhed over den præcise rækkevidde og de reelle konsekvenser af forslaget. Forslaget mangler efter L&Fs mening en tilbundsående analyse af konsekvenser for land- og skovbrugserhvervet – herunder en opgørelse af hvor stort et areal, der vil blive påvirket af genopretningsmålene - og man finder, at der bør gennemføres en solid vurdering af de

sociale, miljømæssige og økonomiske konsekvenser, som restaureringsniveauet vil have inden man går videre med beslutningsprocessen i forhold til de bindende mål for naturgenopretning.

Endvidere finder L&F det vigtigt, at en kommende forordning ikke opstiller mål og tidsfrister, som enten ikke er realistiske at opfylde, eller som vil være så indgribende for blandt andet land- og skovbruget, at det kan få alvorlige konsekvenser for både de enkelte lodsejere og for forsyningssikkerheden af blandt andet fødevarer. L&F bemærker i den forbindelse, at man finder, at forslaget lægger op til direkte urealistiske mål samt at sådanne bl.a. vil svække incitamentet til medvirken fra private lodsejere. L&F fremhæver i den forbindelse, at det vil være afgørende, at en kommende genopretningsindsats respekterer den private ejendomsret. Man finder, at det vil være helt uacceptabelt, hvis man vælger at gennemføre genopretningsindsatserne, som hel eller delvist erstatningsfri regulering, og det vil være en afgørende forudsætning, at indsatser på private arealer sker frivilligt og i tæt dialog med de berørte lodsejere.

L&F finder, at en helt central udfordring med forslaget er, at det ikke anviser klare og vedvarende finansieringskilder i forhold til de meget store økonomiske konsekvenser, som man mener det vil medføre. L&F fremhæver i den forbindelse, at man finder, at forslagets oplæg til at anvende midler fra den fælles landbrugspolitik indebærer en række alvorlige udfordringer, herunder at midlerne i landbrugspolitikken allerede er udnyttet fuldt ud i forhold til målsætninger m.v., der allerede skal opnås i dag. Desuden fremhæves, at landbrugspolitikken ikke kan anvendes til finansiering relateret til områder, der tages ud af landbrugsdrift og dedikeres alene til natur og biodiversitetsformål. Det bør derfor være en forudsætning for en dansk opbakning til forordningen, at Kommissionen fremlægger en realistisk finansieringsplan for opfyldelse af forordningen, som man fremhæver vil generere et meget stor behov for finansiering i Danmark både hos private og myndigheder.

L&F finder, at forslaget på en lang række områder rummer store uklarheder i forhold til definitioner m.v. Der vil for at kunne vurdere rækkevidden af forslaget være behov for at fastlægge klare forståelser af, hvordan centrale begreber i udkastet vil skulle fortolkes i praksis, samt hvad der reelt set forstås ved de forskellige begreber, der anvendes. Samtidig finder L&F det dybt problematisk, at der med forslaget lægges op til, at der skal fastlægges mål for områder, hvor der ikke foreligger eksisterende baseline eller monitoringssystemer. Det er helt afgørende, at der foreligger tilstrækkelig viden om de forskellige indikatorer m.v., inden man fastsætter mål – dette med henblik på, at sikre, at tiltag gennemføres mest effektivt.

L&F bemærker, at der med valg af en forordning er risiko for, at der fastsættes mål eller indsatser, som ikke er målrettet de enkelte medlemslandes behov og derved ikke giver den optimale indsats for natur og biodiversitet. Samtidig finder L&F forslagets oplæg til brugen af delegerede retsakter til at foretage ændringer i forordningens bilag bekymrende. Begge disse forhold bør ifølge L&F analyseres nøje i forhold til medlemsstaterne indflydelse, og man finder, at det bør overvejes om målene for genopretning med fordel kunne fastlægges i et direktiv, der i L&Fs optik vil give et langt større nationalt råderum.

I forhold til udarbejdelse af nationale genopretningsplaner understreger L&F vigtigheden af, at dette sker i dialog med både lodsejere og lodsejerorganisationer, samt at man opfatter det som en alvorlig mangel, at dette ikke fremgår eksplicit i forslaget som et krav til processen.

Tænketanken Hav glæder sig over, at genopretning af havets natur og biodiversitet nu kommer på dagsordenen med dette forslag til forordning. Man opfordrer regeringen til at holde fast i sine ambitioner og sikre, at den endelige forordningstekst forbliver ambitiøs. Tænketanken Hav finder det

samtidigt vigtigt at sikre, at gennemførelsen af forordningen sker på en måde, der sikrer, at havets tilstand forbedres samtidig med, at en bæredygtig brug af havet muliggøres.

For at fremme indsatsen for biodiversiteten opfordrer Tænketanken Hav Danmark til, ligesom EU-Kommissionen, at starte det forberedende arbejde allerede nu, inden forordningen vedtages. Dette gælder både, hvad angår analyser, kortlægning af økosystemer og indsamling af viden, herunder om egnede lokaliteter til marin naturgenopretning, synergieffekter mellem naturgenopretning og klima, udvikling af effektive metoder til naturgenopretning mv. Man finder, at der bør afsættes væsentlige midler hertil. I forlængelse heraf finder Tænketanken Hav det vigtigt, at der sker en videns- og kompetenceopbygning, herunder en samling af kompetencerne i de myndigheder, som forvalter havet i Danmark. Samtidig bør man allerede nu inddrage naturgenopretning i de igangværende forhandlinger om Danmarks Havplan.

Tænketanken Hav savner en bedre kobling til beskyttede havområder i forslaget og finder, at havstrategidirektivets krav om, at indsatsprogrammer skal indeholde geografiske beskyttelsesforanstaltninger, bør være en integreret del af forordningen om naturgenopretning. Ligeledes savner man sammenhæng med direktivet om maritim fysisk planlægning og de nationale havplaner og finder, at dette bør fremgå i forordningen med henblik på at sikre koordination og relevant genbrug af data. For at sikre bedre viden og data om det marine miljø finder Tænketanken Hav, at det bør kræves i forordningen, at data indsamlet i regi af miljøvurderinger mv. under VVM-direktivet også anvendes her. I det hele taget finder man, at der bør stilles krav om at genbruge data så meget som muligt – uanset om det indsamles i privat eller offentligt regi.

Tænketanken Hav finder det er positivt, at der skal være en kobling til klimaindsatsen, men naturlig CO₂-lagring i marine økosystemer bør også inddrages. Målene i forordningen bør således suppleres med et mål om naturlig CO₂ fangst i økosystemer, herunder i marine økosystemer – som et supplement til EU's eksisterende reduktionsmål for CO₂-emissioner for 2030.

Tænketanken Hav anbefaler, at forordningen kræver, at lokalsamfund og interessenter altid inddrages i naturgenopretning, og at den private sektor inddrages i videst muligt omfang, da man finder, at dette vil skabe de mest langtidsholdbare resultater med bred opbakning samfundet. Der bør være mere præcise krav til omfanget af denne inddragelse.

Tænketanken Hav finder, at forordningen bør tage stilling til håndteringen af fiskeriregulering udenfor 12 sømil-grænsen, da man finder, at der kan være tilfælde hvor det kan være nødvendigt, at EU-Kommissionen beslutter fiskeriregulering til at opfylde de marine genopretningsmål inden for de fastsatte tidsfrister. I forlængelse heraf finder Tænketanken Hav, at der også bør tages stilling til, hvordan de arealbaserede genopretningsforanstaltninger kan følges op med mere generelle tiltag ift. fiskeriet, såsom fastsættelse af kvoter eller regler for anvendelse af bestemte fiskeriredskaber mv.

Verdens Skove stiller sig overordnet positivt over for forslaget. Verdens Skove finder det positivt, at der ikke må ske forringelser, og at samspillet mellem klima, energi, biodiversitet osv. tages i betragtning. Man finder forslaget vigtigt og opfordrer regeringen til at arbejde for det og have in mente, at Europas beskyttede områder ikke har det godt. Verdens Skove ser forslaget som ikke blot en mulighed for at etablere mere beskyttet natur, men også for at sikre en effektiv beskyttelse i eksisterende kategoriserede område for at formindske den meget alvorlige biodiversitetskrise.

Verdens Skove ser positivt på de konkrete mål i forslaget, herunder målet om at øge biodiversiteten i skovøkosystemer, samt de mere overordnede mål om at genoprette alle økosystemer i dårlig tilstand inden 2050. Verdens Skove ser forslaget som helt nødvendigt, hvis EU skal leve op til målsætningerne

i biodiversitetsstrategien, hvorfor man finder, at Danmark bør arbejde for at forslaget ikke udvandes eller svækkes, men i stedet styrkes, blandt andet ved at hæve målene fra 90 pct. til 100 pct. i 2050.

Verdens Skove savner en sammenkobling mellem forslaget og målene i EU's Biodiversitetsstrategi om, at 30 pct. af EU's landjord og marine områder skal beskyttes, hvoraf 10 pct. skal være strengt beskyttet. Verdens Skove finder, at genopretning og beskyttelse hænger tæt sammen, og det ville være på sin plads, at nogle af de genoprettede økosystemer under dette forslag også senere hen opnår beskyttelse – måske endda streng beskyttelse.

I forhold til skovenes rolle glæder Verdens Skove sig over, at målene rækker ud over Natura 2000, og opfordrer Danmark til at arbejde for, at dette bliver fastholdt. Man finder, at krav til genopretning af skovøkosystemer ikke bør udvandes eller på anden måde forringes. Verdens Skove finder, at Danmark bør arbejde for, at Kommissionen skal godkende medlemsstaternes mål for tilfredsstillende niveau for genopretning af skovøkosystemer, og at der bør fastsættes fælles mål og standarder, da Verdens Skove finder, at der skabes risiko for, at barren sættes for lavt, hvis medlemsstaterne selv fastsætter målene.

Verdens Skove finder, at der mangler konkrete muligheder for Kommissionen til at sikre opretholdelse af de fastsatte mål i forslaget. Verdens Skove finder, at Danmark bør arbejde for, at det eksempelvis indskrives, at Kommissionen kan komme med direkte krav til medlemsstaterne naturgenopretningsplaner, eller indskrives specifikke konsekvenser, hvis man ikke når målsætningerne.

Verdens Skove bemærker, at det er helt essentielt, at medlemsstaterne kommer i gang så hurtigt som muligt, da biodiversitetskrisen er presserende, og man finder derfor, at Danmark bør arbejde for, at tidsperioden til at udforme nationale genopretningsplaner forkortes fra 24 til 12 måneder, og at planerne revideres hvert 5. år frem for hvert 10. år. Det bemærkes videre, at Danmark bør arbejde for, at der kommer konkrete mål for, hvornår "god tilstand" er opnået, og at dette vurderes af Kommissionen.

Verdens Skove opfordrer til, at bestemmelserne om adgang til retfærdighed ikke udvandes, herunder at det skal være uden omkostninger at klage. Adgangen til at klage bør også forbedres, bl.a. ved at tilføje en reference til Aarhus Konventionen.

Endelig støtter Verdens Skove op om de konkrete mål for at sikre grønne urbane områder, men er bekymret for, hvordan der sikres biodiversitet, når målene blot er baseret på kvantitet.

Verdensnaturfonden (WWF) støtter forslaget om en forordning om naturgenopretning idet man finder, at det vil være en afgørende og nødvendig mulighed for at bringe naturen tilbage i Europa. WWF finder, at forslaget indeholder stærke elementer som f.eks. det overordnede mål om arealbaserede genopretningsforanstaltninger på 20 % af EU's land- og havareal inden 2030 samt tidsbundne og resultatbaserede genopretningsforpligtelser og mål for naturtyper og økosystemer. WWF bemærker, at disse vil forpligte medlemsstaterne til at gøre fremskridt med hensyn til at genoprette sårbare arter og deres levesteder i land- og havområder, der i øjeblikket ifølge WWF overudnyttes af intensiv praksis og produktionsaktiviteter. Desuden finder WWF det positivt, at medlemsstaterne skal udarbejde nationale genopretningsplaner med de vigtigste elementer om, hvad der skal genoprettes, hvor og hvordan det skal finansieres. Endvidere bemærker WWF, at Kommissionens revision og den dermed forbundne forpligtelse for medlemsstaterne til at tilpasse deres planer i overensstemmelse hermed ser lovende ud med henblik på at sikre, at planerne giver resultater.

WWF opfordrer til, at forordningen vedtages uden forsinkelse, og at den styrkes, hvor det er nødvendigt. De vigtigste punkter, der efter WWFs opfattelse kræver en styrkelse, er følgende: 1) Styrkelse af forvaltningen for at sikre, at medlemsstaterne kan holdes ansvarlige for deres bidrag til det overordnede mål for hele EU; 2) øge ambitionsniveauet for de arealbaserede genopretningsmål både med hensyn til tidsplan og det areal, der skal genoprettes; 3) målene for genopretning af havmiljøet bør ikke være afhængige af den fælles fiskeripolitik's procedurer, og der bør tilføjes en beskyttelsesmekanisme for at sikre, at medlemsstaternes manglende evne til at nå til enighed om en fælles henstilling ikke underminerer gennemførelsen af effektive genopretningsmål; 4) forordningen bør fastsætte kvantificerede og tidsbestemte mål for at fjerne hindringer. Medlemsstaterne bør forpligtes til at genoprette 15 % af flodlængden til frit flydende floder. Den nuværende tekst, der ifølge WWF primært omhandler forældede hindringer, begrænser bestemmelsens anvendelsesområde og bør udgå. Prioriteringen af hindringer bør i stedet foretages på nationalt plan eller på vandløbsoplandsniveau ved hjælp af en vurdering fra sag til sag, hvor der tages hensyn til hindringens specifikke formål og de økologiske fordele ved fjernelse samt behovet for at sikre forbindelsen mellem marine økosystemer og ferskvandsøkosystemer; 5) mål om genopretning af drænedede tørveområder bør udvides til også at omfatte andre former for arealanvendelse end landbrug, f.eks. skovbrug. Der skal være en klar forpligtelse til at genoprette alle nedbrudte tørveområder uanset den nuværende arealanvendelse, og det skal præciseres, at alle drænedede tørveområder skal genoprettes og vådlægges. Desuden bør målene for genopretning af tørveområder generelt øges både med hensyn til tidsrammer og areal; 6) i forhold til de indikatorbaserede mål for genopretning af landbrugs- og skovøkosystemer savner WWF kvantificerede, tidsbundne mål og finder, at der er behov for en klar ramme og vejledning om de minimumskrav, som medlemsstaterne skal opfylde for at definere disse tilfredsstillende niveauer; 7) forslaget bør indeholde en forpligtelse for Kommissionen til at vurdere den eksisterende EU-støtte til naturgenopretning og undersøge mulighederne for at udvide denne støtte, f.eks. ved at oprette særlige midler til naturgenopretning i forbindelse med midtvejsrevisionen af EU's flerårige finansielle ramme; og 8) overholdelsesstrukturen skal gøres mere robust for at muliggøre håndhævelse og korrekt overvågning og sikre, at hver enkelt medlemsstat bidrager retfærdigt til det overordnede mål.

Sagen har været i høringen i EU Miljøspecialudvalget forud møde i udvalget den 29. november 2022.

Green Power Denmark finder det afgørende, at der ikke træffes beslutning om forslaget før end de nødvendige konsekvensanalyser foreligger. Relateret til forordningen om en ramme for fremskyndelse af udbredelsen af vedvarende energi understreger Green Power Denmark behovet for at sikre sameksistens, herunder særligt mellem naturgenopretning og vedvarende energi, som en del af naturgenopretningsforslaget. Desuden finder Green Power Denmark det bekymrende, at der fremlægges forslag til to forordninger med så stort et overlap i interessefelt, uden at der i Green Power Danmarks optik tages højde for sameksistens, herunder også sameksistens i forhold til hvordan forordningerne skal arbejde sammen.

Tænketanken Hav opfordrer Miljøministeriet til at dele analysen af forslagets konsekvenser, når den foreligger og understreger i den forbindelse, at Kommissionen har estimeret, at fordelene ved naturgenopretning generelt overstiger omkostningerne, og at der også vil være omkostninger ved ikke at gøre en indsats for at standse tabet af natur. Tænketanken Hav understreger behovet for, at der afsættes væsentlige midler til den nationale implementering, herunder i forhold til at overholde tidsfrister frem for at udskyde indsatserne. Tænketanken Hav har forståelse for behovet for en vis fleksibilitet i den nationale implementering, men understreger samtidig, at det er vigtigt, at øget fleksibilitet ikke betyder, at forslagets overordnede mål reelt ikke opnås. Man opfordrer derfor til, at regeringsholdningen justeres således, at det fremgår, at fleksibiliteten sikres uden at gå på kompromis med ambitionerne i forslaget. Tænketanken Hav finder det helt afgørende, at der anlægges en bredere

tilgang til naturgenopretning, end man hidtil har haft under habitatdirektivets marine elementer, som man ikke finder er dækkende for havmiljøets økosystemer. I forhold til regeringens holdning om definitioner finder Tænk tanken Hav derfor, at det bør fremgå, at forslaget definitioner bør afspejle, at havområdet er dækket af flere forskellige miljø- og naturdirektiver og -regelsæt, herunder havstrategidirektivet.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) understreger behovet for at Kommissionens estimer over de positive økonomiske effekter af forslaget (herunder et årligt overskud for Danmark på næsten 3 mia. EUR, svarende til ca. 22,3 mia. DKK) reflekteres i regerings stillingtagen hertil.

DN fremhæver desuden vigtigheden af, at man i forhandlingerne af forslaget ikke sænker ambitionerne omkring forpligtelsen til at sikre mål om naturgenopretning i EU. I forhold til tidsfrister for udarbejdelse af nationale genopretningsplaner har DN forståelse for, at det kan tage tid at udarbejde disse, men finder samtidig, at det bør fremgå af regeringens holdning, at tidsfrister skal sikre opnåelse af forslaget mål i hhv. 2030, 2040 og 2050.

Landbrug & Fødevarer udtrykker generel opbakning til regeringens holdning, omend man stadig overordnet set er bekymret for konsekvenserne af forslaget. Man finder det positivt, at konsekvenserne af forslaget analyseres og fremhæver i den forbindelse vigtigheden af, at se på betydningen af konkrete arealmål for anvendelsen af arealet. Inddragelse af lodsejere understreges som afgørende.

Verdensnaturfonden (WWF) er bekymret for udvanding af forslaget i forhandlingerne. WWF understreger ønsket om, at fordelene ved naturgenopretning indgår i analysen af de økonomiske konsekvenser af forslaget, herunder betydningen af naturtiltag for klimaindsatser. WWF opfordrer til interessentinddragelse i det økonomiske analysearbejde. Desuden fremhæver WWF vigtigheden af at tage implementering af de kommende globale naturmål med i betragtning i behandlingen af forslaget. I forhold til tidsfrister fremhæver WWF, at man, selvom der kan være behov for øget kortlægning særligt af marine områder, finder, at der allerede nu er tilstrækkelig viden til at udarbejde genopretningsplaner og igangsætte naturgenopretningsaktiviteter.

Dansk Industri (DI) finder det positivt, at man analyserer konsekvenserne. Endvidere finder man det positivt, at der lægges op til fleksibilitet i forhold til nationale tiltag. Endelig fremhæver DI vigtigheden af, at man kan bruge træ og biomasse fra naturområder i industrien.

Dansk Skovforening finder det positivt at man analyserer konsekvenser. Man opfordrer til øget fokus på kvalitet i naturgenopretningstiltag, fremfor hvad man opfatter som i for høj grad, at have fokus på kvantitet og målsatser for arealer. Da implementeringen af en kommende forordning vil påvirke ned på ejendomsniveau, fremhæves vigtigheden af, at inddrage lodsejere og generelt at sikre respekten for ejendomsretten.

Danmarks Jægerforbund udtrykker opbakning til at styrke naturgenopretning i både Danmark og EU og fremhæver, at man med forslaget ser en ambitiøs plan, der kan vende udviklingen for agerlandsfugle i landbrugsøkosystemet.

Sagen er i skriftlig høring i EU Miljøspecialudvalget med frist 22. marts 2023.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne har generelt budt forslaget velkommen og udtrykt opbakning til forslaget overordnede formål og ambitionsniveau. Mange medlemsstater har samtidig udtrykt væsentlige bekymringer over forslaget økonomiske konsekvenser, herunder ønske om EU-medfinansiering, samt behov for at tage hensyn til nationale forhold i forslaget genopretningsmål og –forpligtelser.

Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser forslaget fremsættelse velkommen og bakker op om formålet om forbedring af natur og biodiversitet. Regeringen støtter overordnet målsætningen om at styrke naturgenopretningen i EU, jf. rådskonklusioner af 16. oktober 2020 om EU's biodiversitetsstrategi 2030.

Regeringen finder det centralt, at forslaget negative statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser nedbringes væsentligt, og at Danmark fortsat kan prioritere væsentlige hensyn såsom energi- og fødevarerproduktion, anlæg og udvidelse af transportinfrastruktur og forsvarsaktiviteter.

Regeringen finder i den forbindelse, at forslaget bør tilpasses, hvor det vurderes at være særligt indgribende eller uforholdsmæssigt byrdefuldt. Dette gælder bl.a. genopretningsmålene for marine økosystemer, der forventes at være vanskelige at opnå i betragtning af de arealmæssige behov til planlagte og fremtidige klima- og energiaktiviteter, råstofindvinding, transportinfrastruktur og bundsløbende fiskeri. Regeringen ønsker at opretholde muligheden for et økonomisk bæredygtigt fiskeri. Genopretning af 90 pct. af hele det danske havareal til god tilstand kan derfor være begrænsende for politiske aftaler og mål om udrulning af vedvarende energi, som bl.a. fremlagt i Esbjergerkklæringen om anvendelse af Nordsøen. Det gælder endvidere genopretningsmål på landbrugsøkosystemer, hvor merudtag af lavbundslande frem mod 2050, genoprettelse af landskabstræk med høj biodiversitet samt krav om øget optag af kulstof i mineraljorde, vurderes at være både indgribende og byrdefuldt for erhvervet.

Regeringen finder det centralt, at områder med væsentlig samfundsmæssig interesse, herunder udbygning af VE og forsvarsaktiviteter, nationalt kan undtages for yderligere forpligtelser, hvormed undtagelser medfører tilsvarende reduktion af samlet målsætning for naturgenopretning.

Regeringen finder det væsentligt, at der etableres en klar forståelse af forslaget centrale begreber og forpligtelser. Regeringen arbejder således for, at der etableres definitioner og bestemmelser, som bedst muligt afspejler formålet med forslaget, giver retlig klarhed og samtidig giver mulighed for fleksibilitet, så der ved implementeringen bl.a. kan tages hensyn til nationale forhold.

Regeringen finder det centralt, at forordningen ikke unødigt begrænser og giver mulighed for ved implementeringen at tage hensyn til øvrige relevante planer og aktiviteter, herunder bl.a. klimatilpasningsindsatser, nationale og europæiske planer for energisektoren i lyset af energikrisen og behovet for mere grøn energi, fødevarer- og landbrugsproduktion, fiskeriet, infrastruktur, behovet for råstofudvinding samt Forsvarets opgaveløsning og indsættelsesevne.

Regeringen finder, at genopretningsmål- og forpligtelser til medlemsstaterne bør sammentænkes med eksisterende EU-regulering, herunder EU's natur- og vanddirektiver samt Fit for 55-pakken, revision af VE-direktivet og forslag om REPowerEU samt den fælles landbrugs- og fiskeripolitik. Forordningen bør således give mulighed for, at medlemsstaterne sammentænker relevante planer og indsatser iht. direktiverne. Det bør således også være muligt at sammentænke krav til overvågning og rapportering med eksisterende forpligtelser for at begrænse administrative byrder, og det er væsentligt, at krav hertil giver mulighed for at belyse udvikling i naturens tilstand.

Regeringen finder det væsentligt, at tidsfristen for udarbejdelse af den første nationale genopretningsplan giver tilstrækkelig mulighed for udarbejdelse af planerne, herunder bl.a. i forhold til kortlægning, beskrivelse af indsatser, høring og miljøkonsekvensvurdering.

Regeringen finder, at bemyndigelser til Kommissionen bør vedrøre ikke-væsentlige forhold og være afgrænset i forhold til formål, indhold, omfang og varighed.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Grund- og nærhedsnotat om forslaget blev oversendt den 18. juli 2022.

Et revideret grund- og nærhedsnotat, inkl. hørings svar, blev oversendt den 23. september 2022.

| Samlenotat blev oversendt den 1. december 2022 forud for rådsmøde (miljø) den 20. december 2022.

Notaterne er ligeledes sendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.